

Søgan um tjóðsangin: Tú alfagra land mítt

Nú tjóðsangurin skal syngjast syngjast í upprunútgávuni á ólavsøku kunnu vit greiða okkara lesarum frá søguna um lagið

Í útvarpinum greiddi Bjarni Restorff um dagarnar frá, at nú á ólavsøku fór tjóðsangurin at verða framfördur eftir upprunaútgávuni hjá Petur Alberg í 1907.

Tað er so heppið, at til skjals er frásøgn hjá tí 22 ára gamla Petur Alberg sjálvum um, hvussu lagið varð gjørt. Petur greiðir soleiðis frá:

Løgtingsmenn sum »próvdómarar«

Í løgtingstiðini 1907 gingu javnan ymsir sjálvstýrisløgtingsmenn, Símun av Skarði, Rasmus Rasmussen, Símun P. úr Konoy og M. A. Winther inn í Geil um kvøldarnar mest at vitja Kristin bróður og prátta um „politiskar og socialistiskar materiur“. Í teimum síðstu árunum frammanundan vóru nógvir vakrir føroyskir sangir yrktir við ongum lagi. Eg byrjaði eg so í august 1907 um kvøldarnar at smíða lög.

Um kvøldið 15. august 1907 gjørði eg »Eg elski tíni eygu«, »Fyri tín fót eg leggi alt«, (sum einki dugdi) og »Biða mær í nátt«. Kvøldið eftir, tá løgtingsmenninir vóru í stovuni niðri undir kamarinum, fór eg niður til teirra við fiólíni í hond, og so sang eg míni nýggju lög fyri teimum. Teimum dámði tey ógvuliga væl, serliga Símoni í Konoy og M. A. Winther, og tað hendi viðhvørt, at teir róptu meg upp aftur úr seingini at syngja fyri sær.

Tú alfagra land mítt

Símun av Skarði hevði veturin frammanundan (1906) norðuri í Føgrulíð yrkt ein vakran føðilands-sang: »Tú alfagra land mítt«. Hann skuldi nýtast til eina jólabók, S. av Skarði skuldi geva út, og manuskriptið til hesa bók var sent til prentsmiðju Frams [sum prentaði Tingakross, har Kristin í Geil, var blaðstjóri] og Kristin bróður hevði pappírini í varðveitslu. Harímillum var »Tú alfagra land mítt«. Til henda sangin hevði eg óføra góðan hug at smíða eitt lag. Eg royndi einar tvær ferðir, men ikki bar til, lögini dugdu einki. Kristin var sum oftast tann fyrsti, ið fekk at hoyra lögini, hann var »dómari«, og honum dámði hvørki av hesum lögnum og mær sjálvum heldur ikki. Eg hevði tá nærmast »uppgivið tað fyri eitt bad job« at fáa nakað lag til »Tú alfagra land mítt«.

So eitt kvøldið, 4. sept. 1907 var tað, sum fyrstu tónarnir til lagið sungu inni í mær. Eg skundaði mær yvir í Geil uppá »ovasta loft«, treiv eftir fiólíni, og eitt-tvey-trý so stóð lagið á pappírinum. Mær sjálvum dámði væl hetta lagið. Dagin eftir sang eg tað fyri Kristini, og honum dámði tað eisini ógvuliga væl. Gjøgnum telefonina, úr Geil niðan

Petur Alberg var 22 ára gamal, tá ið hann gjørði lagið til tjóðsangin

í Tinghúsið, sang eg so lagið fyri Símun av Skarði, sum eisini segði seg dáma tað væl. Eg begynti tá at fáa meira dirvi, tí væl blivu tey nýggju lögini ímóttikin av teimum fáu, eg sang tey fyri, og eg fekk tá eina »stóra idé«. At fáa eitt av lögnum fram á næstu konsert.

Eg kendi eitt sindur ein íslendskan musikkklæra og urguspælara á Akureyri, sum í 1905 hevði verið her við einum sangkóri Hekla sum dirigentur.

Hesum manni sendi eg nú »Tú alfagra land mítt« við bøn um at harmonisera hann fyri 4 stemmings manskór.

Ein vakran eftirmiddag í oktober mánað 1907 kom »Egil« úr Íslandi, og við honum kom »Tú alfagra land mítt« mitt í postinum, harmoniserað fyri 4 st. manskór.

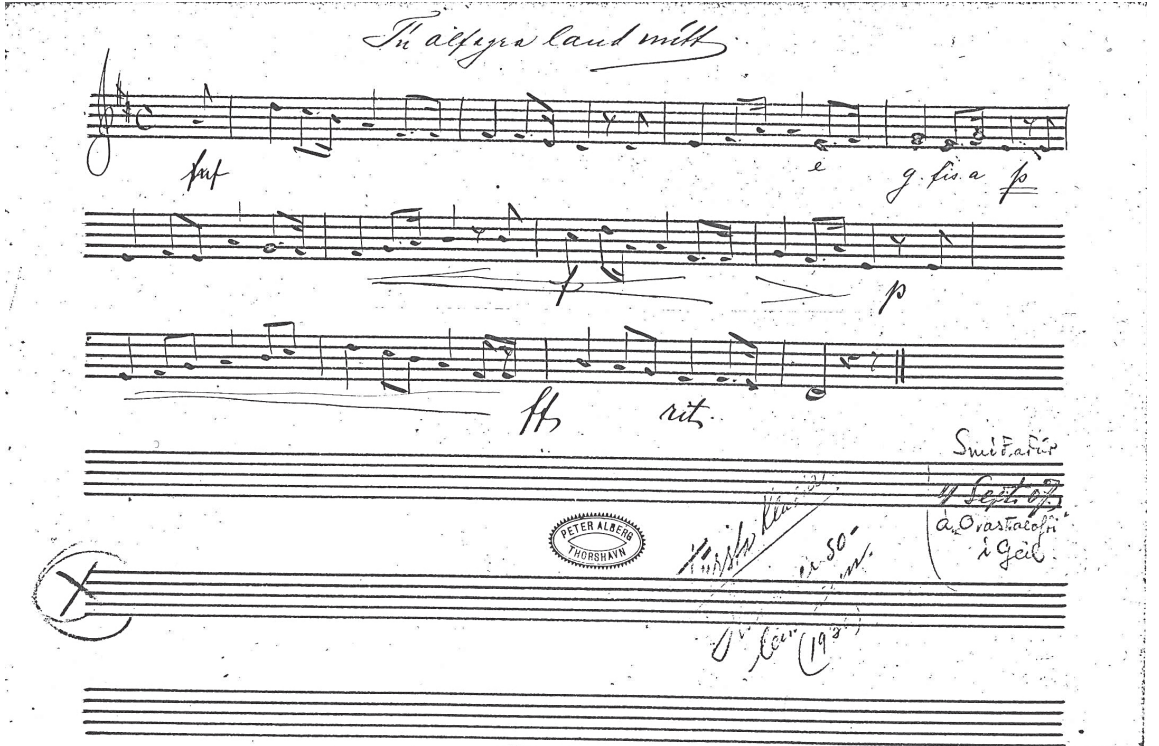
Fyrstu ferð framført í Sloans sali

Um somu tíð byrjaðu vit at »øva« okkum til komandi konsert, ið ætlanin var at hava 2. jóladag. Eg bar hetta lagið niðan eitt kvøldið í gamla »Sloans sal«, sum vit nýttu til sangøvils, og sum ungmannafelagið eisini hevði til síni møti.

Eg billaði Johan Restorff (dirigentinum) og hinum sangarunum inn, at hetta lagið var íslendskt, og at eg hevði fingið tað sendandi úr Íslandi. Johan, kallaður Jan, var einans 19 ára gamal tá. Hann var mammubeiggi William Heinesen.

Yvir lagnum hevði eg sett eitt fingerað navn »Jón Sveinsson«, og teir trúðu, at so var. Eg tordi ikki alt fyri eitt at siga frá, at lagið var mítt. Tí dámði teimum tað ikki, so var tað betri, at teir ikki vistu, at eg hevði smíðað tað. Men tað fall í góða jørð fyrsta kvøldið, teimum dámdu tað ógvuliga væl. Eitt sunnukvöld stutt aftaná, tá vit høvdu sangøvils í »Sloans Sali«, var gamli bakar Hansen har uppi sum áhoyrari.

Millum aðrar sungu vit »Tú alfagra land«, og tá hann var sungin at enda reistist Bakar Hansen og spurdi: »Hvem er komponisten?« So væl dámði honum lagið. Hann fekk tá at vita, at tað var eg, og bilsin var

Fyrsta kladdan til »Tú alfagra land mítt«. Smíðaður 4. september á ovasta lofti í Geil. Petur hevur lagt afturat í 1930: Hann er soleiðis enn

Lagið varð fyrstu ferð framført 2. jóladag 1907 í Sloan's Sali á Tinghúsvegnum. Hann er triðiniðastu húsini á myndini

hann, tí hann virði sjáldan nakað, sum ikki var gjørt av einum manni við »autoriseraðum« navni.

Konsertin var hildin 2. jólakkvøld 1907, og tað var fyrstu ferð, at nakað av mínum lögum var sungið offentliga. Eg minnst, hvussu fegin eg var, tá eg sá navn mitt prentað í programminum! »Forfængiligheit«!

Lagið varð fyrstu ferð spælt 2. jóladag í 1907 í Sloans Sali.

Ein minnilig nátt

Frá hesi somu konsert goymi eg eitt vakurt minni. Millum aðrar sangir, ið syngjast skuldu, hevði Johan Restorff valt Ole Bull's

»Paa solen jeg ser« fyri Baryton og Solo. Ætlanin var, at Poul Andreas Restorff skuldi syngja soloina, men hann var ov djúpur fyri Poulsa mál, og eg bleiv so valdur at syngja soloina. Eg var heldur bangin fyri hesum, men 2. jólakkvøld kom og mín »túrur« at syngja eisini. Eg pipraðist, men eg spenti meg út, sum vit siga á Havnarmáli, og sangurin eydnaðist væl. Klappini vóru nógv, og eg vildi ikki trúgva mínum egnu oyrum, tá tað bleiv rópt »da capo« [um aftur]! Eg sang so eitt ørindi um aftur. Seinni varð eg borin í »gullstól« inni í klubbanum. Tað var Mads

Winther, ið var fyrstøðumaður, og eg var í »sjeynða himli« og kendi meg sjálvsagt sum ein føroyskan Caruso!!

Um náttina gekk dansurin við lívi og lysti, og hetta kvøldið og hesa nátt goymi eg í minninum sum eina sjáldsama vakra stund frá ungdómsárunum.

Meira kann lesast um Petur Alberg í bókini Petur Alberg – Maðurin sum gav okkum lagið til tjóðsangin.